

Ниједна влада од 2000. године није искрено желе-
ла нити је радила на томе да у Србији обезбеди
регуларну медијску сцену, онакву каква постоји
у развијеним европским друштвима. Медији на
које је могуће утицати, свакодневно и ефикасно, били
су нешто што је желела свака влада, задржавајући тако
политички утицај у најутајљивијим медијима као важан
механизам свог опстанка. Тражила је темељну реформу
медијског амбијента тек онда када је одлазила са власти,
схватајући да су полуге медијског утицаја сада у рукама
других, а да њене грешке и афере почињу да красе наслов-
нице над којима више немају контролу. Прекасно.

Новим медијским законима Србија је можда по први
пут пред вратима отворене и уређене медијске сцене, у
којој ће аутономија уређивачких политика бити већа, а
утицај државе сужен. Требало би да буде смањен и утицај
невидљивих руку у власништву и уређивању медија, што
је протеклих година такође био радо
коришћен механизам за утицај на
јавно мњење, што од државе, што од
богатих и утицајних људи.

Да ли ће ово бити и наша реал-
ност, знаћемо поуздано 1. јула идуће
године, када истиче рок за конач-
ни излазак државе из власништва у
медијима и за престанак директног,
буџетског финансирања појединих
медија. Зашто је овај датум важан?

Одрицањем од власништва у медијима (има их око 80
у целој Србији) и престанком њиховог буџетског финан-
сирања, медијска сцена неће остати без тих медија, већ ће
остати без њихових уређивачких политика, које сада ни
изблиза не обезбеђују грађанима оно за шта су платили,
а то је информација од јавног интереса. Новим методом
пројектног финансирања, новац грађана биће трошен на
производњу вести које су грађанима битне, а не на плате
новинара привилегованих медија, који би само формал-
но требало о томе да воде рачуна, али то у пракси често
не раде. Да потпуно упростимо, грађани би убудуће за
свој новац требало да добију информацију о томе да је
киселина испуштена у реку, а данас за свој новац читају
или гледају како је градски секретар за екологију оби-
шао место где је киселина отекла у реку и том приликом

изјавио... Разлика је суштинска. Предстоји нам, дакле,
још 11 месеци у којима ће грађани Србије потрошити око
25 милиона евра на финансирање медија у власништву
државе, покрајина и локалних самоуправа, а заузврат ће
добити махом политички (партијски) обојене вести. Јер,
као и у било ком другом бизнису, држава је лош и неефи-
касан послодавац, а када је о медијима реч, још је гори
главни уредник.

Законе који су пред нама, један део медија у Србији,
међу којима је и Бета, траже већ две деценије, уверени да
је брак медија и државе неприродан и да штети јавним
слободама и демократији. Само на примеру новинских
агенција лако је уочити разлику између два система који
су сада на разделници. Држава и данас финансира Новин-
ску агенцију Танјуг са око 170.000 евра сваког месеца,
иако агенције Бета и Фонет већ две деценије, без динара

из буџета, обављају за грађане исти посао, притом лишен
политичке и партијске обојености. Да
не говоримо о томе да због оваквог
нарушавања принципа конкурентно-
сти држава Србија већ годинама крши
Споразум о стабилизацији и придру-
живању са Европском унијом.

Питање је да ли би и актуелна вла-
да донела ове законе да није било
утицаја Европске уније, која је питања
слободе медија, отворености медијс-
ке сцене и деетатизације медијског

простора са маргина подигла у сам врх политичких крите-
ријума за напредак ка чланству у ЕУ. Пре коју годину, ЕУ
је закључила да се на читавом Балкану погоршава стање у
тој области, што директно угрожава све остале реформе,
битне за процес придруживања.

Да ли ће реформа медијског амбијента бити успеш-
на не зависи само од спремности владе да спроведе оно
што је у закону прописано, већ и од упорности новинара
да је на то стално подсећају. Медијска заједница показа-
ла је у последње три године ванредну слогу и одговорност
и то је резултирало новим законима којима су у највећој
мери уважени ставови медијских и новинарских удру-
жења. Потребно је да то партнерство остане снажно бар
још годину дана, као гаранција да ће нови медијски закони
бити у потпуности и примењени. **НИН**